

Mikähän evi tämä lie! Oisikohan piketyttäjien huone. Sieltä kai saisin juotavaa.

Pekka lähtee joutessaan kuljettamaan pitkin polttein käyttäviä ja asuu suoraan kuningattaren huoneeseen.

Ensin kuningatar suuttuu, mutta huultaan Pekan olevan suomalaisen, muuttuu hän ystävälliseksi. Pekka puhuu... ja puhuu...

Jos kaikki puheenne ovat totta, on maailma muuttanut tarvottomasti.

... joo... ja kyllä minä voisin hammasta Teille kaikenlaisia nykyaajan tavaroita...

Opettekaa minut kuningattaran luo. Ja varastaa Tertä, älkää väärsteleäkää avarista, tai...

Tällä välin Kalle-Kustaa joutuu pinteeseen avaristi Moran tunteissa hänet. Mutta hän pelastuu miekkailutehtaan ansiosta.

M... mitä siinä. Pekka, täällä teet! Hm! Minä... minä olen...

Y... pirskatti, kun tult juuri oikeaan aikaan Kalle-Kustaa. Me tässä on puhuttu avarit selviksi. Tämä on tarvinn Korkki... Eksalment...

He ystäväystyivät laakson kuningattaren kanssa, mutta saavat samalla leppymättömiksi vihamiehikseen kuningattarta kadehtivat kenraali De Castellon ja eversti De Moron. Nämä yrittävätkin heti kohta unijouman ja tikarien avulla raivata tulokkaat pois tieltä, mutta lentokoneen hylystä pelastamiensa konepistoolin, tulitikkujen ja muiden uuden ajan ihmeiden avulla kaverukset tekevät kapinallisten salajuonet tyhjäksi. Rikolliset tuomitaan kuolemaan ja Kalle-Kustaasta tehdään kuningattaren henkikaartin uusi päällikkö, samalla kun Pekka Lipponen nimitetään ylitalimestariksi.

Roistot livahtavat kuitenkin karhuun ja kerättyään kokoon kapinalliset joukot iskevät pian uudestaan, mutta jälleen toverukset nokkeluudellaan pelastavat voiton kuningattarelle. Palkkioksi osoittamastaan urheudesta Pekka Lipponen korotetaan Kultaisen papukaijan tähdistön ritariiksi. Uutta arvonimeään juhliessa Pekka lähtee kuitenkin pian näkäräisiä etsimään ja joutuu vihollisen vangiksi San Salvadorin luostariin. Sieltä hänen onnistuu karata, mutta samalla hän tulee auttaneeksi karhuun vaarallisen Mme Hedvigin, joka kohta rupeaa kristittämään kuningattarta haltuunsa saamallaan arkaluontoisilla kirjoilla. Pekka ja Kalle-Kustaa selvittävät tämänkin tilanteen, vaikka välillä tapahtumat mutkistuvat niin että kaverukset vahingossa käyvät jo toistensakin kurkkuun kiinni.

Pekka kohoaa taas arvossa. Nyt hänet nimitetään peräti Kiljuvan karhun komentajaksi ja prinsseivers-tiksi. Kuningatar onkin tässä vaiheessa jo niin mielistynyt savolaiseen "ahväärimieheen", että suostuu tämän kosintaan. Tähän Pekan karriööri kuitenkin pysähtyy, eikä hänestä tule Sumulaakson kuningasta, vaan uudelleen kuvaan ilmestyneen Hedvigin toimesta hän joutuukin vihkipallin sijasta hirttolavalle. Sieltä Kalle-Kustaa hänet viime hetkellä pelastaa. Kuten tällaisissa tarinoissa yleensä asiaan kuuluu, tuhoutuu Sumulaakso lopulta vallankumousmelskeitten synnyttämään maanjäristykseen, mutta toverukset pääsevät viime tingassa heitä noutamaan tulleen lentokoneen avulla turvaan.

Outsider

JA HÄNEN SEIKKAILIJASANKARINSA

Pekan ja Kalle-Kustaan luoja Outsider (Aarne Haapakoski, 1904-1961) oli kirjailijanimensä mukaisesti varsin salaperäinen ja syrjään vetäytyvä henkilö. Koska suomalaiset lukijat olivat sotaa edeltävinä vuosina vielä sellaisen käsityksen vallassa, että vain ulkomaiset, lähinnä anglosaksiset, kirjailijat pystyivät luomaan oikeita jännitysromaneja, katsol Haapakoskin parhaaksi katkeutya noin tusinan vierasperäisen salanimen taakse. Hän käytti vuosien varrella Outsiderin lisäksi mm. sellaisia nimiä kuin Henrik Horna, Victor Mario, William B. Harrow, Charles Synder, Rigor Morton, Jack B. Murphy, Halt Denis... Tosiasiassa Aarne Haapakoskikaan ei ollut kirjailijan alkuperäinen nimi. Aarne Viktor Laitinen nimittäin omaksui jo varhain itselleen sukunimeksi lähellä Pieksämäkeä sijaitsevan kotikylänsä Haapakosken nimen.

Jotta pystyisi pitämään hengissä niin monta sivuperseonaa, täytyi Haapakosken olla kirjailijana äärimmäisen tuottelias. Nopeimmillaan hän tekaisikin kirjan kolmessa vuorokaudessa. Tuskin kukaan pystyykään tarkkaan määrittämään hänen kirjojensa, kioskivihkostensa, jännitysnovellensa, radiokuunnelmiensa, elokuvakäsikirjoitustensa ja lehtijuttujensa kokonaismäärää. Korkin ja Lipponen lisäksi suosituimpia hänen luomistaan seikkailijahahmoista olivat aurinkokunnan kiertäjä robotti Atorox sekä kuukasvoinen arkkitehti-salapolii-si Klaus Karma. Jännitysjutut pitivät kirjailijan niin työllistettynä, että vakavamman kaunokirjallisuuden yrittämiseen ei juuri liiennyt aikaa. 1951 ilmestyi kuitenkin kiitetty historiallinen romaani "Purppurantekijä".

Edellä oli jo puhetta Kalle-Kustaa Korkki -sarjan synnystä 1945. Idean päähenkilön nimeen antoi sopivalla hetkellä ilmaan poksautanut samppanjapullon korkki, kun Outsider kerran oli istumassa iltaa ystäviensä kanssa ravintola Savoyssa Helsingissä. Outsider loi Korkista kansainvälisen herrasmiesseikkailijan, joka öljy-yhtiön asioissa sai tilaisuuden matkustella ympäri maailmaa. Savolaista lupsakkuutta seikkailuihin mukaan tuoneella Pekka Lipposella taas tietävästi oli parikin oikein elävää esikuvaa, kirjailijan oma Yhdysvaltoihin muuttanut eno sekä hänen vanha ystävänsä savolainen liikemies ja maailmanmatkaja Sulo Taskinen. Nimi Pekka Lipponen saatiin eräältä Rantasalmella asuneelta mieheltä.

Pekka Lipposella oli tarinoissa aluksi melko vaatimaton osa. Hänen heikkoutensa näkäräisiin ja taipumuksensa "ahväärien" tekoon johtivat hänet aina komelluksiin, joista Kalle-Kustaa sitten hänet pelasti. Pekan heikkoutena olivat myös naiset. Yleensä nämä olivat divaavilla loikoilevia norsunluisessa imukkeessa abduktioita polttelevia viettelijättäriä, jotka lopulta paljastuivat aina ulkomaisten öljygangstereiden apureiksi. Myös Pekan puolivirallinen aviovaimo Manta Kakkinen ("Hirvumainen Manta") sekä mahtava neekerinainen Jumbu (jota filmissä esitti Siiri Angerkoski) ilmestyivät tuon tuostakin seikkailuihin mukaan.

Myöhemmin Pekan hahmo alkaa saada enemmän painavuutta. "Prinssi Lipponen ja kenraali Korkki" -tarinassakin hän jo selvästi varastaa pääosan Kalle-Kustaalta. Yleisön pyynnöstä hän jätti lopulta pois änkymisensäkin, mutta ei kuitenkaan koskaan oppinut lausumaan vierasperäisiä sanoja oikein. Viimeisissä seikkailuissaan Pekka tulikin jo mainosti toimeen ilman Kalle-Kustaan apuakin.

AMI HAUHIO

Kalle-Kustaa Korkin ja Pekka Lipposen seikkailujen ainoalla sarjakuvaversiolla oli kunnia saada piirtäjäkseen kaikkien aikojen ehkä etevin suomalainen seikkailusarjojen piirtäjä, Ami Hauhio (1912-1955). Ehkä huomattavin tämän nuorena kuolleen taiteilijan sarjoista oli "Koltan perintö", Lappiin sijoitettu tietelstarina, joka rakenteeltaan ja aiheeltaan jonkin verran muistutti Outsiderin "Prinssi Lipposta ja Kenraali Korkkia". Myös tässä tarinassa löytyi kaukaa pohjolan lumien keskeltä salaperäinen kansa, jonka parissa sarjan sankari koki merkittäviä seikkailuja.

Sodan jälkeen Hauhio piirsi sarjakuviksi enimmäkseen toisten kirjoittamia tarinoita, mm. monia klassisia nuorten kirjoja, kuten "Viidakon poika", "Norsu-Tuomo" ja "Viimeinen mohikaani". Lipposen ja Korkki-tarina sijoittuu lähinnä tälle kaudelle. Kalle-Kustaa on siinä samannäköinen reipas vaaleatukkainen suomalaisnuorukainen kuin "Tullivartija Topi Valpas", "Ismo Lento, rajaseudun poika" ja monet muut Hauhion omat aikaisemmat sarjakuvasarjat. Pekka Lipponen taas on selvästi saanut piirteensä häntä filmissä esittäneeltä Reino Valkamalta.

Prinssi Lipposen sarjakuvaversio etenee tavattoman nopeassa tahdissa. Yhdellä kuvalla voidaan selvittää hyvinkin monivaiheinen tilanne. Tämä tiivistys johtuu siitä, että seikkailu tuli samanaikaisesti juuri ulos radiokuunnelmana ja Seurallehdessä pyrittiin sarjakuva pitämään hieman edellä radioversiota, jotta se ei olisi osalle luojaista vain pelkkää vanhan kertausta.

Vaikka Pekka Lipponen olikin Yhdysvaltain kansalainen ja Kalle-Kustaa Korkki kansainvälisen öljy-yhtiön palveluksessa, olivat he pohjimmiltaan kuitenkin supisuomalaisia seikkailusankareita. Pekan lempikirouskin oli aitosuomalainen "Voi pirskatin pirsatti!" Ja vaikka hänellä usein oli eväänä matkoillaan pihvipurkkeja, kaipasi hän kuitenkin silloin tällöin läskisoosia ja Rantasalmen perunoita. Ehkä juuri tästä suomalaisuudesta johtuen Lipposen ja Korkin seikkailut eivät kelvanneet ulkomaiseen levitykseen, toisin kuin monet muut Outsiderin tuotteet.

Kaikesta suomalaisuudestaan huolimatta kaverusten seikkailujen tapahtumapaikkana oli vain aniharvoin kotoinen Suomi. Ensimmäinen seikkailu "Ben Huronin testamentti" vuodelta 1945 tosin sai alkunsa Helsingissä, mutta jo ennen kirjan puolta väliä kaverukset olivat ennättäneet siirtyä Tukholmaan ja sieltä edelleen Pariisiin. "Huuhkalinnan kaviomarsi", "Aleksanterinkatu 13", "Konstaapeli Mäkäräinen erehtyy" ja "Suomenlinnan aarre" olivatkin tarinoiden joukossa harvinaisia poikkeuksia. Yleensä Korkki ja Lipponen liikkuvat mieluummin eksoottisissa paikoissa. Kaverukset taistelivat juonikkaita öljygangstereita vastaan milloin kuumassa Egyptissä, Timbuktussa, Pernambucossa tai Etelämerellä, milloin jäisillä Huippuvuorilla tai Etelämantereen lumilakeuksilla. He kahinoivat myös gangstereiden kanssa Chicagossa, jahtasivat murhaajia Mallorcalla sekä tekivät ahväärimatkan Moskovaan. Tiibetissä he jäljittivät lumimiestä, Kiinassa tekivät tuttavuutta Seitsemännen lohikäärmeen veljen kanssa ja hakivat inkakuninkaan kultatynnyriä Etelä-Amerikasta ja kävipä Pekka Lipponen kerran kuussakin. Sarjakuvamaailmassakin vain tänä vuonna 50 vuotta täyttävä Tintti ehkä pystyisi kilpailemaan heidän kanssaan maailmanmatkajana.

PEKKA LIPPOSEN

10

Outsider

TERVEISIÄ KUOLEMALTA

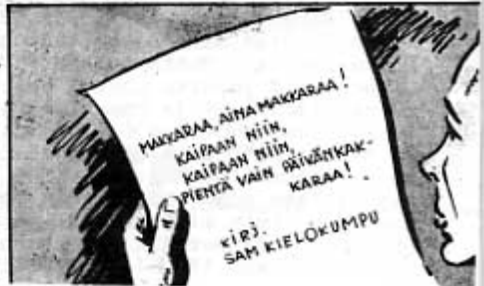
ON SYNTYMÄPÄIVÄNI, EI OLE RAHAA, EI MITÄÄN MUUTA KUIN KURJUUTTA.

JOS KIRJOITTAISIN ITSELLENI SYNTYMÄPÄIVÄYHÖN, SIL-LÄ EI SITA MUUT-KAAN TEE.

MAKARAA, AINA MAKARAA!
KAIPIAAN NIIN,
KAIPIAAN NIIN,
PIENTÄ VAIN RIVÄNKAK-KARAA!
EIJÄ.
SAM KIELOKUMPU

Ami Hauhio ja Outsider olivat todistettavasti yhtä aikaa Seuran toimituksessa. Niinpä on syytä vahvasti epäillä että Ami on näissä ruuduissa ikuistanut jännityksen mestarin hahmon — yllättävän valjuna vain.

SEURAN JATKOROMAANI

Seuran uusi, jännittävä jatkoromaani, joka alkoi n:ssa 47.

Tuntemattoman taiteilijan kuvitusta kirjaan "Seitsemännen lohikäärmeen veli".

Tällainen eksotiikka takasi aikanaan tarinoiden suosion, mutta oli ehkä myöhemmin myös yhtenä syynä niiden katoamiseen muun viihteen tieltä. Sodanjälkeisinä vuosina ei suomalaisilla ollut vielä tilaisuutta viettää lomiaan Kanarialla ja harva olikaan käynyt Tukholmaa kauempana ulkomailla. Niinöä Outsider luonnollisesti päättelikin, että ihmiset tuskin viitsivät lukea seikkailuja, jotka tapahtuvat arkisissa kotoisissa maisemissa. 1950-luvulla alkanut ulkomaisten sarjakuva- ja kioskilehtien maahanvyöry sekä 1960-luvun lisääntynyt matkailu ja televisio tekivät sitten kuitenkin Outsiderin maailman tavallaan tarpeettomaksi. Hänen tarinansa olivat muutenkin vähän liikaa sidoksissa menneeseen aikaan ja asenteisiin. 1960-luvulla alettiin vierastaa vanhan ajan dekkareissa niin yleisiä vierasrotuisia roistoja, joita Outsiderinkin kirjoissa vilisi. Oli Musta Santeri, Mustalais-Villehaartti, Abu Hamid, Lien-Shing, Iki-Moto ym. murjaaneja ja vinosilmiä. Outsiderin jälkeen sarjaa jatkaneet Seppo Tuisku (s. 1935) yritti tosin muuntaa sitä hengeltään hieman modernimmaksi. Mutta vaikka Pekka

Lipponenkin lopulta uhrasi osan persoonallisuuttaan ja rupesi niin hyveelliseksi nuorison esikuvaksi, että luopui rakkaista näkäräisistään ja pihvipurkeistaan, ei heidän seikkailuillaan enää ollut samaa vetoa nuorisoon kuin aikaisemmin, ja niinpä Lippos- ja Korkkikirjat katosivatkin kioskeista 1960-luvun puolivälissä.

Mutta ei Pekkaa ja Kalle-Kustaata niin helpolla nujerreta. Liekö syynä öljymarkkinoiden kiristyminen vai lisääntynyt mielenkiinto kotimaista populaarikulttuuria kohtaan, mutta viime aikoina on ollut nähtävissä selviä merkkejä kaverusten uudesta tulemisesta. Heistä ja heidän luojastaan on laadittu tutkimuksia ja tänä vuonna oli Outsiderista ohjelma televisiossakin. Viime tietojen mukaan Pekka Lipponen on jopa palaamassa takaisin kioskikirjojen sankarina lähiaikoina. Kuka tietää, vaikka vielä saisimme nähdä kaverukset oikein sarjakuvassakin, sillä tähän viihdemuotoon heidän seikkailunsa radion ohella ehkä kuitenkin kaikkein parhaiten sopisivat.

Pekka Tuliara